

Kondenzirano ml.	1	—	1	—	—
Mliječni prašak	1	1	—	—	—
Bijela kava	1	1	—	—	—
Kazein	2	—	1	1	—
Maslac	8	1	4	3	—
Sveukupno:	35	3	12	13	7

Na ovom XXII ocjenjivanju prosječan broj bodova kod uzoraka tra-
pista iznosio je 13, na XXI. ocjenjivanju 12,2, a na XX. 15,4; kod uzo-
raka maslaca 15,75, na XXI. ocjenjivanju 13,25, a na XX. 16. 62,5% uzo-
raka maslaca bilo je Ia i I. klase, 37,5% II. klase.

K.

ZA NAŠE SELO

BOLESTI VIMENA I NJIHOVO SUZBIJANJE

Kakogod iz čistog i besprijekornog izvora dobivamo besprijekornu vodu, isto tako besprijekorno mlijeko možemo dobiti samo od čiste i zdrave krave. Sve, što je o tome potrebno znati, govori nam higijena.

Provođenje higijenskih mjera skopčano je s utroškom vremena kao i nepredvidivim troškovima. No, ono zato donosi koristi, osobito uspjehe kod suzbijanja zaraznih upala vimena, koje nakon što ih krave prebole, ili budu izliječene, ne ostavljaju t. zv. imunitet kao kod mnogih drugih zaraznih bolesti.

Inače, bolesti vimena i sisa nastaju bez učešća zaraznih klica, no vrlo često uz njihovo učešće, kada dolazi do zaraze. Radi toga ćemo provodeći mjere oko njihova suzbijanja morati postupati slično kao i kod zaraznih bolesti.

Da bismo mogli dobiti dobro i zdravo mlijeko, trebamo udovoljiti nekim zahtjevima, među kojima su od osobite važnosti: 1. da su muzare kao i osoblje, koje se njima bavi, zdrave; 2. da se muzare drže i ishranjuju na odgovarajući način.

Nesumnjivo je, da muzare moraju biti zdrave, a naročito da im nisu bolesna: vimena, crijeva, pluća, koža, spolni organi i to naročito, ako su te bolesti vezane s nekim iscjelkom. Nadalje ne smiju poboljevati od zaraznih bolesti (na pr. sušice, zaraznog pobačaja i t. d.). Opasnija zarazna bolest je svakako sušica i to bilo vimena ili pluća. Osim toga je opasno zarazno presušanje vimena, koje nanosi ogromne ekonomske štete narodnom gospodarstvu. Ovu se bolest mnogo lakše može predusresti nego li je liječiti. U tu svrhu treba naime propisno i čisto musti, zatim temeljito izmuzivati vime i krave dobro njegovati. Ozbiljan je također zarazni pobačaj krava, jer se tada izlučuju velike količine uzročnika — klica, radi čega se moraju odvajati od ostalih goveda i to bar tako dugo, dok se potpuno ne očiste. Povrh toga radi izlučivanja tih klica može se i mlijekom čovjek zaraziti i oboljeti od ozbiljne

i dugotrajne bolesti. Praktično značenje ostalih zaraznih bolesti kao što su: slinavka i šap, bedrenica, bjesnoća, šuštavac i t. d. mnogo je manje, jer se javljaju rjeđe.

Ukoliko se mlijeko dobiva mužnjom u staji, ono će biti besprijekorno jedino tada, ako je staja čista (treba redovito iznositi đubar), suha, zračna, svijetla, prohodna (do 15°C), ležišta prostrana, a u staji da nisu smještene ostale vrste domaćih životinja (na pr. svinje i perad). Za stajlu najbolje je uzimati čistu i suhu slamu, koja nije zdrobljena, a niti pljesniva ili natrula. No, valja čistiti također i same krave. U jaslama ne smije zaostajati hrane, koja bi se tamo kiselila. Treba se boriti i protiv muha, koje prenose zaraze, a povrhu toga uznemiruju krave uslijed čega one luče manje mlijeka. U toj je borbi uspješno češće krečiti zidove, ustoživati đubrā te primijeniti insekticide (na pr. DDT).

Da bismo staju higijenski održali treba zidove, podove i predmete smještene u staji redovito čistiti i raskuživati.

S obzirom pak na vime i sise, ukoliko su ozlijeđene ili osipane, odnosno da im je koža ispuhana, treba i njih također držati čiste, jer ove promjene pogoduju zarazi. Prije svake mužnje treba vime i sise otrti krpom, koju smo prethodno namočili u raskužila i istisnuli. Raskužila, kojima se služimo, ne smiju imati neki neugodni miris, niti smiju kožu dražiti ili obojiti. Najbolje je imati za svako vime posebnu krpū, ali ako to nije moguće, tada ovu valja nakon svakog brisanja vimena oprati i raskužiti. Isto tako je važno, da si i mužač prije i nakon svake mužnje dobro opere i raskuži ruke. Opasno je prije mužnje kvasiti sise mlijekom, a pogotovo slinom, jer se time može prenijeti zaraza. Nakon mužnje treba dobro otrti sise suhom i čistom krpom, kako bi se uklonile preostale kapi mlijeka.

Pojavi li se kod koje krave upala vimena, tada treba naročito pomno očistiti i raskužiti stojnice, a još bolje i pod i zidove staje, kao i pribor i odjeću ljudi. Oboljelu kravu treba smjesta odvojiti od ostalih i odrediti posebnog mužača ili ako to nije moguće, da ju se pomuze tek nakon ostalih. Od nje izmuzeno mlijeko ne smije se izmesti na pod, već u neku posudu, a to mlijeko treba prokuhati da se unište zarazne klice. Osim toga treba očistiti i raskužiti ne samo vime sa sisama, nego također i čitav stražnji trup krave. Nadalje nije uputno u zaraženim stajama puštati telad da siše bilo zdrave, a pogotovo bolesne krave, t. j. treba ih samo umjetno napajati mlijekom iz posuda.

Da se spriječi širenje upale vimena također je vrlo važan i sam način odnosno tehnika mužnje. Musti, naime treba propisno s rnom šakom, a ne na pr. natezanjem sisa ili sl.

Konačno treba uzeti u obzir i mogućnost zaraze vimena novo nakupljenih krava, koje boluju eventualno od kakove bolesti vimena. U tu je svrhu potrebno da se nakupljene krave drže odvojeno bar 14 dana. Za to vrijeme treba pripaziti da se uz odgovarajuću mužnju ne promijeni sastav i količina mlijeka, što bi opravdalo sumnju da je vime oboljelo od koje bolesti.

Osim toga se preporuča, da se isključe iz daljnjeg rasploda sve one krave, koje imaju bilo kakove nepravilnosti na vimenu ili sisama (na pr. pasise, ili sise s nepravilnim vrhom ili širokim a kratkim kanalom), jer su ove više sklone bolestima.

Spriječiti upalu vimena i njezino širenje ne možemo samo primjenom i inače u tu svrhu vrlo dobrih lijekova, ukoliko povrh toga ne bismo provodili istodobno i higijenske mjere u prostorijama, kao i prigodom same mužnje. Nadalje je utvrđeno, da čovjek u velikoj mjeri može pridonijeti da vime ne oboli.

Pouzdanost se zna da uz sve probavne smetnje trpi također i lučenje mlijeka, a to potvrđuje, da opstoji među njima tijesna veza. Obilno lučenje mlijeka nije uvjetovano samo nasljeđem, nego treba muzare i hraniti na odgovarajući način. Hrana naime mora biti obilna, hranjiva, a vrlo je dobro puštati i krave na pašu. To će pridonijeti kakvoći i okusu mlijeka, a povrh toga i zdravlju životinje. Naročito treba voditi računa da krma obiluje osim potrebnim hranjivim sastojcima još i vitaminima, a od mineralnih soli: kalcijem i fosforom. U protivnom krave se lakše zaraze, kao i obole od bolesti mekih kostiju. Pašna će stoka biti jedino dovoljno opskrbljena mineralnim solima i vitaminima A i D, ukoliko se napasuje na besprijeckornim tlima. Drži li se pak stoka samo u staji, i ishranjuje pretežno repinim lišćem, slamom i malom količinom sijena, tada će biti potrebno danomice dodavati krmnog vapna (100—150 g) ili koštanog brašna, pa vitamina A. No usto trebaju muzare dobiti i dovoljne količine bjelanjčevinate hrane, koja se nalazi prvenstveno u dobrom sijenu, a kod dobrih muzara treba dodavati i krepka krmiva. Nadalje muzare trebaju dobivati silažu i repu. Uz repin list mora se dodavati, radi sprečavanja proljeva, i krmnu kvedu. Zapljesnivila, nagnjila ili provrela hrana ne smije se davati muzarama. Naročito valja paziti na izbor i sastav krme za visoko steone i muzne krave. Također trebamo zazirati od nagle promjene u ishrani.

Konačno moramo biti svijesni, da bez aktivne suradnje vlasnika, kravara ili muzača sa stručnjakom ne ćemo uspjeti potpuno spriječiti i liječiti upalu vimena, već samo ublažavati, a nikako iskorijeniti bolest, pa će redovno dolaziti do njenog daljnjeg širenja.

PROF. DR. M. ŠLEZIĆ

VIJESTI

Sjednica Odbora Sekcije za Hrvatsku. — 1. III. o. g. održana je u Zagrebu sjednica Odbora Sekcije za Hrvatsku Stručnog udruženja mljekarskih organizacija Jugoslavije. Sjednici je prisustvovao i sekretar Udruženja ing. Moma Stambolić.

Na sjednici je pretresen završni račun Sekcije za Hrvatsku za god. 1959. i prijedlog proračuna prihoda i rashoda za god. 1960.

Donesen je zaključak u pogledu prioriteta kod ulaganja investicionih sredstava za rekonstrukciju i gradnju novih mljekara.

Članovi odbora upoznati su s uvozom reproduccionog materijala za mljekare, o dosad stiglim zahtjevima za uvoz opreme i s kadrovskim i organizacionim pitanjima. Predloženi su članovi komisije za ocjenjivanje mliječnih proizvoda na Međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu.

K.